दिष्टिः *f.* [दिश भावे क्तिन्, संज्ञायां कर्तरि क्तिच् वा] 1 Assignment, allotment. -2 Direction, command, instruction, rule, precept. -3 Fate, fortune, destiny. -4 Good fortune, happiness, any auspicious event (such as the birth of a son); दिष्टिवृद्धिमिव शुश्राव K. 55; दिष्टिवृद्धिसंभ्रमो महानभूत् K. 70. -5 A sort of measure of length. **-Comp.** **-वृद्धिः** *f.* congratulation; see दृष्टिः (4).

दिष्ट्या *ind.* (Strictly the instr. sing. of दिष्टि) Fortunately, luckily, thank God, how glad I am, how fortunate, bravo; (an exclamation of joy or gratulation); दिष्टया प्रतिहतं दुर्जातम् Māl. 4; दिष्टया सोयं महाबाहुरञ्जनानन्दवर्धनः U. 1. 32; Ve 2. 12. (दिष्टया वृध् means 'to be congratulated upon'; as in दिष्टया धर्मपत्नीसमागमेन पुत्रमुखदर्शनेन चायुष्मान् वर्धते Ś. 7).

देशना *f.* Direction, injunction, laying down; सर्वास्वेव वैकृतीषु देशनासु प्राकृतं धर्मजातमपेक्ष्यते वाक्यशेषत्वेन। ŚB. on MS. 10. 1. 1.

दिष्णुः A giver, donor.

दिह् 2 U. (देग्धि, दिग्धे, दिग्ध; *desid.* दिधिक्षति) 1 To anoint, smear, plaster, spread over; स चन्दनोशीरमृणालदिग्धः Bk. 3. 21, अदिहंश्चन्दनैः शुभैः 17. 54. -2 To soil, defile, pollute; अस्रादिग्धं पदम् R. 16. 15. -3 To increase, augment.

दिह् *f.* 1 Anointing, smearing. -2 Pollution, soiling.

दिग्ध *p. p.* [दिह्-क्त] 1 Smeared, anointed, daubed; हस्तावसृग्दिग्धौ Ms. 3. 132; R. 16. 15. दिग्धोऽमृतेन च विषेण च पक्ष्मलाक्ष्या गाढं निखात इव मे हृदये कटाक्षः Māl. 1. 29. -2 Soiled, defiled, polluted. -3 Poisoned, envenomed; अथ तैः परिदेविताक्षरैर्हृदये दिग्धशरैरिवाहतः Ku. 4. 25. **-ग्धः** 1 Oil, ointment. -2 Any oily substance or unguent. -3 Fire. -4 A poisoned arrow; 'दिग्धो विषाक्तबाणे स्यात्' Medinī. करेणुमिव दिग्धेन विद्धां मृगयुना वने Rām. 2. 10. 26; Mb. 12. 69. 57. -5 A story (true or fictitious.)

दी I. 4 Ā. (दीयते, दीन) 1 To perish, die. -2 To waste, decay, diminish -II. 4. P. (दीयति) Ved. soar, fly. -III. 3 P. Ved. 1 To shine. -2 To please, be admired, appear good. -3 To bestow upon by shining; संददस्वान् रयिमस्मासु दीदिहि Rv. 2. 2. 6.

दीः *f.* Decay, ruin.

दीतिः, दीदितिः *f.* Splendour, lustre.

दीन *a.* [दी-क्त तस्य न] 1 Poor, indigent. -2 Distressed, ruined, afflicted, miserable, wretched. -3 Sorry, dejected, melancholy, sad; सा विरहे तव दीना Gīt. 4. -4 Timid, frightened. -5 Mean, piteous; यं यं पश्यसि तस्य तस्य पुरतो मा ब्रूहि दीनं वचः Bh. 2. 51. **-नः** A poor person, one in distress or misery; दीनानां कल्पवृक्षः Mk. 1. 48; दिनानि दीनोद्धरणोचितस्य R. 2. 25. **-नम्** Distress, wretchedness. **-ना** The female of a mouse or shrew. **-Comp.** **-दयालु, -वत्सल** *a.* kind to the poor. **-बन्धुः** a friend of the poor. **-लोचनः** a cat.

दीनक *a.* Distressed, wretched.

दीनता Scarcity, weakness; क्रत्वः समह दीनता प्रतीपं जगमा शुचे Rv. 7. 89. 3.

दीक्ष् 1 Ā. (दीक्षते, दीक्षित) 1 To consecrate or prepare oneself for the performance of a sacred rite; दीक्षयस्व त्वमात्मानम् Mb. 14. 71. 21; see दीक्षित below. -2 To dedicate oneself to. -3 To initiate or introduce a pupil. -4 To invest with the sacred thread. -5 To sacrifice. -6 To practise self-restraint. -7 To shave one's head, to be shaved. -8 *caus.* impel; induce तत्क्लमस्तमदिदीक्षत क्षणं तालवृन्तचलनाय नायकम् N. 18. 120.

दीक्षकः A spiritual guide, priest.

दीक्षणम् [दीक्षभावे ल्युट्] Initiation, consecration.

दीक्षणीया, दीक्षणीयेष्टि *f.* A sacrificial yāga before initiation; the sacrifice of consecration.

दीक्षा [दीक्ष्-भावे-अ] 1 (*a*) Consecration for a religious ceremony, initiation in general; अजस्रदीक्षाप्रयतस्य मद्गुरोः क्रियाविघाताय कथं प्रवर्तसे R. 3. 44, 65. (*b*) Receiving the initiatory *mantra*. -2 A ceremony preliminary to a sacrifice; Bhāg. 3. 13. 37. -3 A ceremony or religious rite in general; विवाहदीक्षाम्, R. 3. 33; Ku. 7. 1, 8, 24. -4 Investiture with the sacred thread. -5 Dedicating oneself to a particular object, self-devotion; विश्वत्राणैकदीक्षाः; विष्णुपादादिकेशान्तवर्णनस्तोत्रम् 33. **-Comp.** **-अन्तः** a supplementary sacrifice made to atone for the defects in a preceding one. **-आश्रमः** (अवभृथ) (वैखानसः) the third stage of life (वानप्रस्थाश्रम); Mb. 12. 66. 8. **-पतिः** the Soma. **-यूपः** A sacrificial post.

दीक्षित *p. p.* [दीक्ष् कर्तरि क्त, दीक्षा जाताऽस्य तार॰ इतच् वा] 1 Consecrated, initiated (as for a religious ceremony); एते विवाहदीक्षिता यूयम् U. 1; Pt. 1. 167; आपन्नाभयसत्रेषु दीक्षिताः खलु पौरवाः Ś. 2. 17; R. 8. 75; 11. 24, Ve. 1. 25. -2 Prepared for a sacrifice. -3 Prepared for, having taken a vow of; तं पितुर्वधभवेन मन्युना राजवंशनिधनाय दीक्षितम् R. 11. 67. -4 Crowned; पद्मा पद्मातपत्रेण भेजे साम्राज्यदीक्षितम् R. 4. 5. -5 Performed (as the दीक्षा ceremony). **-तः** 1 A priest engaged in a Dīkṣā; नाले ते विप्रियं कर्तुं दीक्षितस्यैव साधवः Rām. 3. 65. 12. -2 A pupil. -3 A person who or whose ancestors may have performed a grand sacrificial ceremony, such as ज्योतिष्टोम.

दीक्षितृ *m.* A consecrator, spiritual father; P. III. 2. 153.

दीदिवि *a.* 1 shining; राजन्तमध्वराणां गोपामृतस्य दीदिविम् Rv. 1. 1. 8. -2 Risen (as a star). **-विः** 1 Boiled rice. -2 Heaven. -3 An epithet of (1) Agni; (2) Brihaspati. -4 Final emancipation.

दीधितिः *f.* 1 A ray of light; तैरेव प्रतियुवतेरकारि दूरात् कालुष्यं शशधरदीधितिच्छटाच्छैः Śi. 8. 38; R. 3. 22; 17. 48; N. 2. 69; U. 6. 18. -2 Splendour, brightness. -3 Bodily